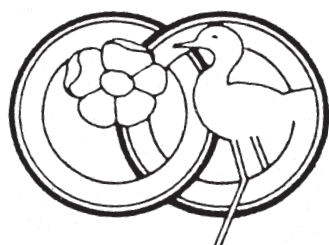

OBSERVATIE

contactorgaan

LANDSCHAPSVERENIGING "DE KRINGLOOP"

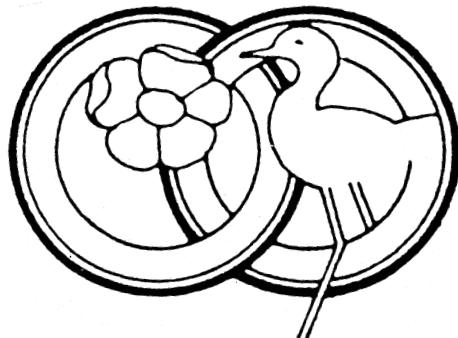
Jaargang **34**

2007 No. 6

OBSERVATIE

tweemaandelijks contactorgaan van

Jaargang 34 (2007) no.6

In dit nummer:

- In memoriam Jan van der Vorst
door J. Hermans 2
- Varia-avond op vrijdag 23 november
door L. Hulbosch 3
- De Feeter van november-december 1949,
3de jaargang nummer 9 en 10
door R. Theunissen 5
- Lezing over diersporen op vrijdag 14 december
door J. Hermans 9
- Jaarprogramma 2008 10
- Bomencursus in 2008
door J. Hermans 12
- Land van oer-larixen
door Th. Storcken 14
- Winterwandeling over de Beegderheide op Tweede Kerstdag
door J. Hermans 17
- De knotwilg een natuurgebiedje op zich
door Ans Homburg 19

IN MEMORIAM JAN VAN DER VORST

door Jan Hermans, voorzitter van het bestuur

Geheel onverwacht overleed op 10 september jl. ons bestuurslid en secretaris Jan van der Vorst. Sinds 1978 maakte Jan deel uit van het bestuur van Landschapsvereniging De Kringloop. Met veel enthousiasme wist hij in het bestuur zijn voorstellen en ideeën naar voren te brengen. Zo was hij samen met Piet Sampers vele jaren de trekker van de beroemde kerstbomentocht. Tijdens deze tocht maakten leden en niet-

leden een soort speurtocht langs verlichte kerstbomen, waar bij iedere kerstboom een opdracht moest worden opgelost. Na afloop kwam men in Kloosterhof bijeen voor een lekker bord soep met een afsluitende kerstwens. Ook was Jan actief bij het opzetten van enige tentoonstellingen, die de Kringloop in haar beginperiode organiseerde. De tentoonstelling "Tussen Maas en hei" werd mede door zijn inzet een groot succes.

Begin jaren tachtig maakte Jan zich sterk voor het organiseren van een buitenlandse excursiereis. De keuze viel op Luxemburg, waarnaar de Kringloop verschillende jaren in de nazomer zeer succesvolle excursies met overnachting organiseerde. Het organisatietalent dat Jan voor dit soort zaken bezat, kwam daarbij goed van pas.

Door ziekte van zijn echtgenoot moest Jan op een bepaald moment een aantal organisatorische zaken overgeven aan andere bestuursleden. Hij bleef

echter actief binnen ons bestuur en sloeg, ondanks zijn moeilijker geworden gezinssituatie, zelden een bestuursvergadering over. Hij genoot van alle bestuursleden diep respect voor de liefdevolle wijze en onbaatzuchtige inzet, waarmee hij vele jaren lang zijn echtgenote Els verzorgde. Na het overlijden van Els, begon Jan weer langzaam aan actiever te worden. Op een bepaald moment bood hij aan het secretariaat te willen overnemen. Met veel inzet, plichtsbesef en een positieve kritische inbreng heeft hij dat tot aan zijn plotseling dood gedaan. Als bestuur zijn we ontzettend dankbaar voor het feit dat wij

zolang met Jan hebben mogen samenwerken. Zijn humor, gedrevenheid en enthousiasme maakten de bestuursvergaderingen tot plezierige, ontspannen bijeenkomsten. Zo zullen we hem in gedachten houden en proberen in zijn stijl onze activiteiten voort te zetten.

P.S.
Alle schriftelijke
correspondentie aangaande
de Kringloop voorlopig richten
aan:
Hertestraat 21, 6067ER Linne.

VARIA-AVOND OP VRIJDAG 23 NOVEMBER

door Lei Hulsbosch

Op **vrijdag 23 november** houdt Landschapsvereniging "De Kringloop" speciaal voor haar leden een varia-avond. De avond wordt gehouden in de basisschool Triangel te Linne, aanvang 20.00 uur en is **uitsluitend** voor de leden van "De Kringloop". Speciaal voor de leden van "De

Kringloop", die iets willen vertellen of willen laten zien over een zelf te kiezen onderwerp is na het succes van 2005 wederom een varia-avond in ons jaarprogramma opgenomen. De avond zit barstend vol met: vrouwen. Hebben de mannelijke leden van "De Kringloop" soms

Oehoe in Gangelt, foto Piëtro Cuijpers

koudwatervrees.

Wij starten met Toos Derckx, die ons iets zal vertellen over de Phegea-vlinder. Deze zeldzame nachtvlinder die overdag actief is, komt voor op de Beegderheide, in de achtertuin van Toos.

Vervolgens heeft José Daniëls-Creemers onze aandacht. Zij heeft een Powerpointpresentatie voorbereid met als onderwerp: "Diersporen!!". Waar het precies over gaat houdt zij nog even geheim voor ons.

Mieke Heynen heeft een nest opgroeiende Merels van jongs af gefilmd. Zij zal een korte inleiding houden over het ontstaan van de opnames en ons vervolgens kluisteren aan het witte doek met haar film over "Jonge Merels".

Ellen Luijks heeft een foto-collectie gemaakt van De Doort, bij ons voornamelijk bekend als

het biotoop van de Boomkikker. Zij zal ons aantonen dat er hier ook nog andere interessante dingen te zien zijn. Haar onderwerp luidt dan ook: "De Doort, meer dan boomkickers alleen". Begin dit jaar heeft een groep vogelaars (voornamelijk vrouwen) een reis gemaakt naar Polen. Zij zullen ons hun foto's, die zij daar geschoten hebben laten zien. De titel van hun onderwerp luidt: "Vogelreis Polen".

Als laatste vrouw wil Matty Stol ons haar eerste natuurfoto's laten zien. Zij heeft een fotoreportage gemaakt met als onderwerp "Kijken naar de natuur in verwondering".

Nicky Hulsbosch zal de avond afsluiten en ons een aantal foto's tonen van voornamelijk (zeldzame) vogels, die hij de afgelopen periode geschoten heeft.

Tussendoor en in de pauze zullen de eerste foto's getoond worden van de "Fotocursus 2007".

Al met al belooft het een **boeiende** en interessante avond te worden, die u beslist niet mag missen.

DE FEETER VAN NOVEMBER-DECEMBER 1949, 3^E JAARGANG NUMMER 9 EN 10

door René Theunissen

Voor de Linner jongens in Indonesie

Burgemeester P.J. Jacobs schrijft:

Terwijl ik dit schrijf heeft de
sovereiniteitsoverdracht reeds
plaats gehad, en is uwe taak in
Indonesie geëindigd. Het
wachten is nu op scheeps-
gelegenheid om naar Nederland
terug te keren. Het heeft geen zin
om te gaan nakaarten over het-
geen gebeurd is. Wij kunnen
niets beter doen dan de harde
werkelijkheid onder ogen zien.

Het zal zwaar vallen om na de
wereldoorlog en na de geweldige
krachtsinspanning die gedurende
jaren in Indonesie moest
geschieden het Nederlandse volk
te vrijwaren voor een cata-
strophale daling van het levens-
peil.

Zal industrialisatie hier voldoende
kunnen helpen, of zal emigratie
op grote schaal de enige uitwijk-
mogelijkheid zijn ? Niemand weet
dit en wij kunnen slechts hopen
dat wij er gezamenlijk in slagen
om een oplossing te vinden. Het
spreekt vanzelf dat niets

onbeproefd gelaten zal worden om de terugkerende soldaten in het productieproces in te schakelen. Tot nu toe is dat nog steeds mogelijk geweest, doch het wordt bij massale terugkeer aanmerkelijk moeilijker. Het zal zaak zijn dat gij allen u bewust wordt van de noodzaak om geen overdreven eisen te stellen aan de door u te verwachten werkring omdat gij dan allen er in zult slagen om u een nieuwe toekomst te bouwen.

Beste vrienden,
Jullie zullen wel weten wat een natte moeson is. Ik zelf weet het niet, het geluk om eens in Indie te komen is alleen weggelegd voor mensen met een dikke beurs, en voor jullie militairen. Ik blijf er natuurlijk buiten of onze soldaten in het verre Indie, het een geluk zullen noemen. In ieder geval zo ongeveer stel ik mij een natte moeson voor, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat aan een stuk door regen. En in die regen moest ons eerste en tweede elftal spelen op zondag 27 november. Hier in Linne zou men zeggen 't is grijs in het dorp. De opstelling voor het eerste elftal tegen F.C.V. Venlo was als volgt: doel Fr. Janssen en verder

van links naar rechts achter, M. Creemers, Th. Houwen, H. Dijks, H. van Vlodrop, W. Herfs, L. Creemers, Fr. Ververs, Hub Vrencken, Loetje en Hub Hanssen. Voor dat ik over de wedstrijd ga schrijven een korte beschouwing over de spelers. De keeper was goed en had aan de tegendoelpunten geen schuld. Menigmaal wist hij door snel uitlopen erger te voorkomen. M. Creemers is schijnbaar onverwoestbaar en speelt nog steeds een prima partij, terwijl Th. Houwen er er ook weer steeds beter in komt. Stopper van Vlodrop verzet zeer veel werk, als hij in de buurt is komt er met de kop niemand aan te pas, terwijl hij op de onmogelijkste manier soms gevaarlijke situaties weet op te knappen. Harrie Dijks was deze middag weer de onvermoeide werker die gesjouwd heeft van begin tot einde. Willem Herfs stond er half opgesteld en voelt zich daar weer echt in zijn element. Hub Hanssen was goed maar wij hebben hem in vorige wedstrijden wel eens beter gezien. Loetje mocht er vandaag ook weer zijn, hij weet zijn tegenstander soms mooi te omspelen en gaf de bal goed door. Fr.

Ververs werd weer eens rechts binnen geprobeerd, hij mag tevreden zijn, zijn doorgeven was prima, terwijl hij een mooie goal op zijn naam heeft. Lex Creemers op de linker vleugel was goed maar wij zien hem liever op de rechter vleugel.

Linne verliest deze wedstrijd helaas met 4-2.

Kapelaan van Lierop ging heen.

Vóór alles was hij een goed priester.

Kapelaan van Lierop, die jullie sinds het eerste nummer van de Feeter - onderhand al 2 1/2 jaar geleden; waar blijft de tijd – het contact met Linne hielp onderhouden, is heengegaan, en als dit nummer bij jullie arriveerd, reeds geïnstalleerd als pastoor in Altweeterheide waar hij door de bisschop benoemd is. (...)

Kapelaan van Lierop wás een persoonlijkheid. Uit de predicates en gesprekken kon men dit direct proeven. Hij was daarbij een eenvoudig mens, die niet van complimenten hield maar als hij zulks nodig achtte recht op de man af sprak en niet schroomde harde woorden te zeggen. Daarom zijn zijn preken- en de kapelaan was een uitstekend

predikant- sommigen in het begin wat fors voorgekomen.

Maar in de loop der vier jaren dat hij zijn krachten aan Linne heeft gegeven, is duidelijk gebleken, dat slechts zijn priesterhart hem zo deed spreken. Er was waarachtig wel een en ander recht te zetten na oorlog en evacuatie.

Kapelaan van Lierop kwam in Linne in de tijd vlak na de bevrijding. Linne lag nog in veel opzichten beschadigd. De kerkelijke diensten vonden nog plaats in de zaal van Nic. Van der Loo. Pastoor Hermans was, ofschoon nog altijd een figuur van formaat, oud en zeker niet meer opgewassen tegen alle zwaarigheden, welke een kapotte kerk enz. enz. meebrachten. De kapelaan heeft daarvan een belangrijk deel op zijn schouders gekregen. Hij heeft zich daarbij ondanks zijn minder sterke gezondheidstoestand, niet gespaard.

De sympathie van veel mensen heeft kapelaan van Lierop via de kinderen verworven. Hij was streng op de jeugd, maar had er alles voor over. En het feit dat de kinderen hem desondanks hun vertrouwen schonken en graag met hem te doen hadden, bewijst

dat zij – en ook hun ouders – beseften dat de kapelaan een echte priester was, die het best met hen vóór had.

Wat hij in vier jaar tijds voor Linne gedaan had en voor het dorp was gaan betekenen, is gebleken bij het afscheid, dat Linne van hem genomen heeft in de Harmonie-zaal. Het initiatief was uitgegaan van een algemeen feestcomité. Zondag 18 december, na de Hoogmis waren pastoor Lemmens, burgemeester Jacobs, leden van het kerkbestuur en gemeenteraad en talloze belangstellenden – waaronder de besturen van alle plaatselijke verenigingen – naar de zaal gekomen. Als eerste spreker heeft pastoor Lemmens de lof van zijn kapelaan gezongen. Het had vooral getroffen, dat deze zijn voor-naamste priestertaak in de kerk gezocht had. De pastoor schetste kapelaan van Lierop als een voorbeeldig en zeer toegewijd priester, die alleen oog had voor de zielsbelangen der Linner mensen. Zijn werk zal in het dorp blijven leven. Burgemeester Jacobs vond het volk, dat zijn priesters eert, een goed volk. De samenwerking tussen geestelijk en wereldlijk bestuur in Linne is zeer goed en namens het

gemeentebestuur dankte hij kapelaan van Lierop voor zijn aandeel daarin, hem toewensend dat hij in zijn geboortestreek een echte “pastor bonis” (goede herder) voor zijn parochianen mocht worden.

Ook de heer Geraeds sprak als voorzitter van het algemeen feestcomité in dezelfde trant. Iedereen was er van overtuigd, dat hij voor alles het heil der zielen had gezocht; daarnaast ging zijn priesterlijke belangstelling speciaal naar de zieken en de kinderen. Dat Linne dit alles waardeerde bleek uit de giften voor een afscheidscadeau. Men had hem als blijvend geschenk iets fraais kunnen kopen in de vorm van een prachtig eetservies. Kapelaan van Lierop dankte, zeer getroffen, voor deze hulde en hij dankte allen hartelijk. Ook van anderen zijden had hij cadeaux ontvangen. Hij zou Linne nooit vergeten. Tenslotte namen de parochianen met een handdruk persoonlijk afscheid van hun kapelaan. Een opvolger was bij het vertrek van kapelaan van Lierop nog niet aangewezen; deze benoeming zal als deze Feeter arriveert intussen wel afgekomen zijn.

LEZING OVER DIERSPOREN OP VRIJDAG 14 DECEMBER

door Jan Hermans

Op vrijdag 14 december wordt de vervolglezing gehouden over Diersporen. Mevr. Annemarie van Diepenbeek zal als deskundige op dit specifieke vakgebied U weer laten genieten van interessante dia's, maar vooral van een boeiend verhaal. De lezing begint om 20.00 uur in de centrale ruimte van Basisschool Triangel, Linnerhof 36 te Linne.

Het tweede deel van de lezing met als thema Diersporen zal ingaan op diersporen die te maken hebben met vogels en in mindere mate reptielen en amfibieën.

Bij vogels kunt U natuurlijk denken aan veren of braakballen, maar ook pootafdrukken en uitwerpselen komen aanbod. Ook van deze diersporen heeft de spreker een grote vergelijkingsverzameling aangelegd, waarbij vooral haar jarenlange ervaring op dit gebied van doorslaggevende betekenis is.

Zo is het interessant om te vernemen op welke wijze braakballen van de diverse uilensoorten verschillen qua inhoud en samenstelling. Analyse van braakballen geeft veel informatie over het aantal soorten kleine knaagdieren, dat in een bepaalde regio voorkomt.

Verder wordt ook besproken welke informatie ontleend kan worden aan prooiresten van vogels.

De avond is ook toegankelijk voor niet-leden. Reserveer alvast deze datum.

JAARPROGRAMMA 2008

Het jaarprogramma voor 2008 van Landschapsvereniging De Kringloop ziet er als volgt uit:

Vrijdag 25 januari

Lezing over het boerenleven en de cultuur daarom heen door **de heer Th. Abbenhuis**.

Vrijdag 22 februari

Jaarvergadering met daarna een lezing over de rijke natuur van Noord-Tanzania door **de heer J. Hermans**

Vrijdag 21 maart

Lezing over het wel en wee van de Spotvogel, een bijzondere zomergast door **de heer B. van Noorden**

Woensdag 30 april

Ochtendexcursie door het IJzeren Bos en Susterderhout met speciale aandacht voor de voorjaarsflora

Zondag 25 mei

Excursie naar het Weerterbos, waarbij speciaal de door het Limburgs Landschap uitgevoerde maatregelen zullen worden bekeken.

Zaterdag 28 juni

Busexcursie naar de Eifel, waar we een bezoek brengen aan het Urfttal en een schitterend kalkgrasland rijk aan orchideeën in de omgeving van Marmagen. Deze excursie is alleen voor leden!

Zaterdag 30 augustus

Excursie naar de Grootte Heide bij Venlo, een prachtig schraal heidegebied waar de Rode dophei voorkomt.

Woensdag 17 september

Avondexcursie naar de Hompsche molen bij Stevensweert. Na de rondleiding in de molen volgt een vleermuis-excursie in de omgeving. Deze excursie is alleen voor leden!

Zondag 19 oktober

Herfstexcursie naar landgoed Exaten, een gebied dat rijk is aan interessante bomen en veel paddenstoelen.

Vrijdag 21 november

Lezing over de natuurontwikkeling langs de Maasplassen met aandacht voor de bever door **de heer G. Kurstjens**

Vrijdag 19 december

Lezing over het Macaronesische bloemeneiland Madeira door **de heer J. Hermans**

Vrijdag 26 december

Kerstwandeling in een Midden-Limburgs natuurgebied.

BOMENCURSUS IN 2008

door Jan Hermans

Reeds tijdens de jaarvergadering in 2007 deelde het bestuur de aanwezigen mee, dat er een cursus over bomen in voorbereiding is. Inmiddels is de organisatie rond. Wij zijn erg blij dat ons lid en bomendeskundige de **heer Pierre Theunissen** uit Beesel, zich bereid heeft verklaard om deze cursus te geven. Daarover zegt hij zelf het volgende:

De meeste mensen kijken in het voorjaar, zomer en herfst met belangstelling naar bomen en struiken en wat verder nog zoal groeit, maar ze beschouwen het winterseizoen als een stil en doods en daardoor oninteressant jaargetijde. Dat is echter niet terecht.

De planten zijn in rust om zo de barre tijd door te komen, al lijkt die barheid wel wat te verminderen. Het is heel boeiend om planten in rusttoestand te bekijken. Het vraagt wel nauwkeurig kijken, want de kenmerken waar wij op moeten letten zijn in

de winter meestal erg klein. De bedoeling van de cursus is om U daarin op weg te helpen. De cursus start met het uitleggen van de terminologie; daarmee wordt bedoeld de verschillende termen, benamingen voor al die onderdelen, die we aan een tak kunnen onderscheiden, te verklaren zodat U die termen in een vakboek ook kunt begrijpen. Daarbij worden takken uit de natuur bestudeerd.

We zullen ook proberen samen takken te determineren. Dat betekent dat we met een determinatiesleutel (in het daarvoor samengestelde cursusboek) de takken op naam proberen te brengen. Dit vereist zeer nauwkeurig waarnemen, maar het is uiterst boeiend. Termen als knopschubben bladmerken, sporen en mergkleuren komen daarbij aan bod.

Ook gaan we in de natuur op excursie om het geleerde in de avonduren in praktijk te brengen. Iedere deelnemer dient te beschikken over een goede loep

en een scherp (zak)mes.

De cursusdata zijn als volgt gepland:

Donderdagavond 31 januari 2008

Start introductie-avond "Bomen en struiken herkennen in de winter". Aanvang 19.30 uur in de centrale ruimte van Basisschool Triangel, Linnerhof 36 te Linne.

Vrijdagavond 15 februari 2008

Vervolg binnenles determineren bomen en struiken. Aanvang 19.30 uur in de centrale ruimte van Basisschool Triangel, Linnerhof 36 te Linne.

Zondagochtend 17 februari 2008

Excursie stadspark Hattem te

Roermond. Aanvang 9.00 uur; de excursie duurt tot 12.00 uur.

Zondagochtend 9 maart 2008 Excursie naar de Doort.

Aanvang 9.00 uur op de parkeerplaats van Staatsbos-beheer in de Doort langs de Doorderweg, tussen Echt en Dieteren.

De cursus kost 10 Euro voor leden en 20 Euro voor niet-leden. Leden hebben uiteraard voorrang.

Er is slechts plaats voor maximaal **25 deelnemers; meldt U dus tijdig aan via onze website of telefonisch of schriftelijk bij dhr. J. Hermans. Aanmelden kan tot en met zondag 20 januari 2008.**

LAND VAN OER-LARIKSEN

door Tom Storcken

Tijdens onze wandelvakantie in Zuid-Tirol hebben we enkele dagen gewandeld in het Ultental, vlak onder Merano. Het dal is niet zo toeristisch. Er liggen enkele kleine dorpjes waar enkele pensions/hotels liggen, maar er zijn nog veel boerenbedrijven en almen die door de boeren worden gebruikt. Tijdens een van onze wandelingen zijn we naar de Kirchberg Alm en Laach-alm gelopen tot op ca 2100 meter hoogte. Onderweg hebben we o.a. Tjif-Tjaf, Vink en Winterkoning gehoord. Erg veel soorten vogels zijn hier niet te zien en te horen: Belangrijker is hier de plantenwereld. De ondergrond van de almen en

veel bronmoerasgebiedjes bestaat uit vulkanisch gesteente en fossielrijk mergel. Doordat de boeren de almen intensief gebruiken, ongeveer 50%, zijn grote hoeveelheden bloemen en planten op veel plaatsen verdwenen. Van de oorspronkelijke bloemenweiden is nu nog slechts zo'n 25% intact. Bij de Laach-alm waar bijna geen vee meer graast hebben we een tijdlang gepraat met de beheerder (een oud boswachter) van een hut die hier staat. Hij nam ons meteen mee naar een plek waar de Edelweis groeit. Diverse mooie groepjes van deze bloemen hebben we kunnen zien. Hermann laat de hut de hut, hier komen toch niet veel mensen, alleen diegenen die zich van te voren in het dorpje aanmelden. De beheerder heeft dus alle tijd ons op van alles te wijzen en te vertellen over zijn leven als oud-boswachter in de bergen. Hij wijst ons ook op drie hollen waar "Murmeltieren" leven; met de verrekijker zien we ze af en toe

Ultental

naar buiten komen om rond te kijken of de kust veilig is of om te zonnen. Voor de ingang van de holen ligt een behoorlijke hoop uitgegraven grond en kleine stenen; de Murmeltieren hebben dus behoorlijk grote holen gegraven. Voor ons is dit puur genieten en we zijn hier dan ook wel een uurtje zoet mee, maar op een gegeven moment moeten we ook weer naar beneden de berg af.

In de buurt groeit ook Zwavelgele Anemoon en Zwart Koolroosje (hier ook Alpenbrunella genoemd). De bloem geurt overigens naar mocca!

Bij moerassige stukjes staat veel Wollegras met hun mooie witte pluimpjes. In de buurt een hele helling vol met Rosa Alpina, een prachtig bloemetje met een geel hart en roze bloemblaadjes eromheen. Op de weg daarnaar toe ook gezien Blaasjeskruid en

Vrouwenmantel. Ook zien we veel kleine vlindertjes met zwarte vleugeltjes waarvan enkele met rode vleugelrandjes en weer andere met rode stipjes op de vleugels.

Natuurlijk veel verschillende soorten mos, waar bij een gedeelte kleine tere varentjes op groeien. Natuurlijk is hier ook de Gele Enzian te vinden, deze is helaas al uitgebloeid, alleen de bloemresten zijn nog te zien. Van veel bloemen die hier staan ken ik helaas de namen niet, maar er zijn er enkele bij met schitterende kleuren.

Ook zien we veel geurende, kruidachtige plantjes en ook Zeggen.

Het gebied waar we wandelen maakt deel uit van het Nationaal Park Stilsfer Joch en ligt in het hart van de Alpen. Met zo'n 1340 km² is het een van de grootste beschermde gebieden van de Alpen. Het hoofddoel van het Nationaal Park is het behoud van zijn natuurlijke omgeving in samenwerking met boerenbedrijven en sociale en culturele waarden.

Op bepaalde plaatsen in dit gebied heeft men een compromis gevonden door de boeren een premie te geven als er gedoseerd

gebruik wordt gemaakt van de almen: minder vee betekent minder mest, dus meer kans voor bloem en plant.

Een stuk voorbij het kerkje van St. Gertraud staan op 1430 meter hoogte drie Oer Lariksen aan de rand van een bos. Het bos beschermt de boerderijen die daar staan voor lawines, hier zien we ook Boeren- en Gierzwaluwen. De drie Lariksen zijn de laatste getuigen van de tijd dat het achterste deel van het Ultental nog toebehoorde aan beren en wolven.

Bij een in 1930 omgevallen Lariks werden meer dan 2000 jaarringen geteld. De drie overgebleven bomen gelden als de oudste

naaldbomen van Europa. De dikste boom heeft een stamomvang van 8,34 meter. Een andere boom is van binnen helemaal hol en wordt aan 3 kanten ondersteund door gemetselde muurtjes. Bij de bomen staan een paar bankjes om even uit te rusten en te mijmeren. Je kunt je dan voorstellen hoe het hier vroeger geweest zou kunnen zijn, ongerepte natuur...

Deze bomen zijn echter behoorlijk aan het aftakelen, vooral de bovenkanten zijn bijna kaal en hebben veel dorre takken. Van op een afstand zie je een deel van de kale stammen boven de rest van het bos uitsteken.

Een Indiaans spreekwoord zegt en hiermee wil ik dit verhaaltje besluiten:

Bomen zijn de zuilen van de wereld; als alle bomen gekapt zijn valt de hemel op ons neer.

WINTERWANDELING OP TWEEDE KERSTDAG NAAR DE BEEGDERHEI

door Jan Hermans

Op **Tweede Kerstdag 26 december** organiseert Landschapsvereniging De Kringloop een winterwandeling door de fraaie Beegderhei. De wandeling start om **14.00 uur vanaf de parkeerplaats aan de Beegderweg**, nabij de steenfabriek. De wandeling duurt tot ongeveer 16.00 uur.

De Beegderhei behoeft als natuurgebied bij de Kringlopers eigenlijk geen introductie meer. Onze wandeling start bij het Frankenven, een opmerkelijk ven in deze regio met hoogveenvorming. Ook de oude Struikhei op de Franse berg met een grote rijkdom aan korstmossen is tijdens deze tocht het bekijken waard.

Vanuit het Frankenven wandelen we via de buntgrasvlakten langs het Fengersven in de richting van het Kwakkerteven. Vandaar lopen we naar de Ontginning, een schitterend gebied met prachtige verspreid groeiende Zomereiken te midden van een jonge

Struikheidevegetatie. Misschien ontdekken we in de toppen van een van de eiken de Klapekster. Van de Ontginning gaat het naar het Koeven. Dit ven wordt zo genoemd omdat het van ouds her dienst deed als veedrenk. Dit ven behoudt ook in droge zomers voldoende water, mogelijk als gevolg van ondergrondse kwel. In de omgeving van het Koeven zijn grote oppervlakten vrij gesteld van overmatige boom- en struikopslag, waardoor moerassige laagten weer tot hun recht komen.

Verschillende leden van de Vrienden van de Beegderhei zijn in dit gebied actief. Zij doen aan kleinschalig beheer, zoals het verwijderen van boomopslag op de heidepercelen, het meten van de venpeilen, het volgen van de Phegea-vlinder via een bepaalde monitoorroute en het merken van de bosmiernesten.

De resultaten van al deze inspanningen mogen er zijn. De Beegderheide is vanuit een

verwaarloosd gebied uitgegroeid tot een van de waardevolste heidegebieden op de westelijke Maasoever in Limburg. Ook tijdens het winterseizoen blijft

er in een dergelijk gebied veel te zien en te beleven. Denk aan Uw verrekijker, vogel- en natuurgids. Tot Tweede Kerstdag...

DE KNOTWILG, EEN NATUURGEBIEDJE OP ZICH

door Ans Homburg

Van alle knotbomen is de wilg het meest gastvrij voor planten en dieren. Dat is in de eerste plaats te danken aan zijn zachte hout. Hierin knagen houtrupsen zich probleemloos een weg, dringen zwamdraden en schimmels gemakkelijk door en vinden plantenwortels voldoende houvast. In het zachte hout vallen snel gaten, die door allerlei diersoorten in gebruik worden genomen als nest- of schuilplaats. Een tweede eigenschap die de knotwilg gastvrij maakt, is de brede, onregelmatig gevormde stoel of stoof. Hierop vestigen zich tal van planten. Verder zijn de twijgen en bladeren een voedselbron voor een hele rits insecten. Met dit alles heeft de knotwilg plant en dier zo veel te bieden, dat hij zich kan ontwikkelen tot een natuurgebiedje op zich.

De knotwilg is van top tot teen natuurrijk. Bovenaan, in de pruik, knagen insecten aan zijn twijgen en bladeren. Echte specialisten in het eten van wilg zijn de wilghaantjes; kevertjes in allerlei

kleuren. Verder kunt in de pruik een heel legioen van rupsen aantreffen, onder andere die van de hermelijnvlinder, het kameeltje, het rood weeskind en van het roesje.

Maar de echte specialist is de wilghoutrups die jarenlang gangen knaagt door het zachte wilghout en steeds groter groeit. De wilghoutrups is een reus onder de rupsen. Eenmaal volgroeid ziet hij eruit als een roodachtig bruin barbecueworstje van acht centimeter.

Direct onder de pruik, op de stoel of stoof, ontwikkelt zich vaak een gevarieerde plantengroei.

Hiervoor zijn alle voorwaarden aanwezig: water dat op de brede en grillig gevormde stoel blijft

staan en humus die er zich verzamelt. In dit milieu kiemen o.a. de aangewaarde zaden van het wilgenroosje, hondsdrif, varensporen en door mieren aangesleepte zaden van stinkende gouwe. En als vogels een rozenbottel uit elkaar pulken op een wilgenstoel of er in hun poepje een besje van bitterzoet deponeren, kunnen ook deze planten zich vestigen. In een rijtje knotwilgen tel je al gauw enkele tientallen soorten gastplanten. Wilgenstoelen zijn ook in trek bij vogels. Zo nestelen eenden er graag in. Als de jonkies uitkomen, duiken ze zo vanaf de wilg het water in. Er zijn meer vogelsoorten die hun jongen ter wereld brengen in een wilgenstoel, zoals duiven of kraaien. Ook de stam is rijk aan natuur. De gerimpelde zachte bast maakt het zwammen gemakkelijk om zich in het hout te vestigen, zoals zadelzwam, tonderzwam en de enorme knalgele zwavelzwam. De schimmeldraden van deze zwammen eten als het ware van het hout en zorgen voor het vermolmen van het binnenste. Daardoor wordt de stam nog rijker aan natuur. Er ontstaan gaten, waarvan allerlei holbewoners dankbaar gebruik

maken. Een fors gat kan door het steenuiltje als nest- en slaapplaats in gebruik worden genomen en kleinere openingen voor nestgelegenheid door mezen, ringmussen of gekraagde roodstaarten. Verder dient de holle stam ook als behuizing voor bunzing of bosmuis. Het is natuurlijk niet zo dat al dit dierenleven in elke knotwilg te vinden is, maar in een rij ouwe knarren kunt u het allemaal tegenkomen. Heel interessant is het om eens bij te houden wat u allemaal op een dode boom of knotwilg een seizoen lang waarneemt.

